

Sygn. akt IV CSK 159/17

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa V.E.K
przeciwko R.K.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 października 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 10 sierpnia 2016 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...]. oddalił apelację pozwanego R.K. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 6 maja 2015 r., którym pozwany został zobowiązany do złożenia oświadczenia o przeniesieniu na powódkę V.K. udziału wynoszącego ½ część w prawie własności bliżej opisanych zabudowanych nieruchomości, wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania.

Rozpoznając sprawę w postępowaniu apelacyjnym Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia Sądu Okręgowego i dokonaną ocenę dowodów, dzieląc stanowisko o dopuszczeniu się przez pozwanego rażącej niewdzięczności wobec powódki i zastosowaniu w sprawie art. 898 § 1 k.c.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzuca Sądowi Apelacyjnemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 i 2, art. 83 § 1 zdanie drugie k.c. przez niezastosowanie oraz art. 740 zdanie drugie k.p.c. przez pominięcie w odniesieniu do umowy z dnia 8 marca 2007 r. i w konsekwencji naruszenie art. 898 § 1 k.c. przez jego zastosowanie; art. 899 § 3 k.c. przez jego niezastosowanie; art. 898 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy wielokrotnie art. 328 § 2, w tym w związku z art. 382 k.p.c.; art. 308 § 1 k.p.c.; art. 40, 41, 49 i 50 Konstytucji RP, art. 23 k.c. oraz art. 3, 5 i 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w związku z art. 308 § 1 k.p.c.; art. 227 i art. 3 k.p.c. oraz art. 45 Konstytucji RP; art. 253 zdanie drugie w związku z art. 308 § 2 k.p.c.; art. 217 w związku z art. 381, art. 382 i art. 245 k.p.c.; art. 382 k.p.c.; art. 328 § 2; art. 231; art. 716 zdanie pierwsze i art. 717 § 1 i 2 k.p.c.; art. 378 w związku z art. 385 k.p.c. Skarżący wniósł „o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości” i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany odwołał się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. i przedstawił do rozpatrzenia, istotne jego zdaniem, zagadnienie prawne w postaci pytania: czy w procesie cywilnym dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z dokonanych przez jedną ze stron procesu nagrań rozmów stron tego procesu, gdy druga strona o fakcie nagrywania nie została uprzedzona ani też nie wyraziła zgody na dokonywanie tych nagrań.

Ma skarżący rację, że sformułowane zagadnienie jest interesujące i niewątpliwie warte pogłębionej analizy. Powinna ona mieć miejsce głównie w doktrynie prawa, co też jest stopniowo czynione i zostało również potwierdzone w uzasadnieniu wniosku. W orzecznictwie, w niewielu na razie orzeczeniach zwraca się uwagę na zasadność dopuszczenia dowodów tzw. nielegalnych lub niezgodnych z prawem w zależności od konkretnej sprawy. W szczególności, w cytowanych przez skarżącego orzeczeniach, w tym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2016 r., sygn. akt II CSK 478/15 podnosi się okoliczności, w jakich nastąpiło nagranie rozmowy, potrzebę zbadania, czy naruszyło to zasady współżycia społecznego, czy też nie, czy było w sposób naganny wykorzystane trudne położenie drugiej osoby, jej stan psychiczny, jak też, czy nie naruszone zostało konstytucyjne prawo do prywatności (art. 45 Konstytucji) osoby nagranej, a jeżeli nawet tak, to czy naruszenie tego prawa może znaleźć uzasadnienie w potrzebie zapewnienia innej osobie prawa do sprawiedliwego procesu (zob. też uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2002 r., I CKN 1150/00 oraz z dnia 25 kwietnia 2003 r., IV CKN 94/01 i z dnia 26 sierpnia 2004 r., I CK 133/04). Bardzo silnie akcentowana jest możliwość wykorzystania nagrania takich rozmów w sytuacjach, gdy jest to jedyna droga obrony pokrzywdzonego przez drugą osobę, gdy na skutek prywatnych, domowych relacji między nimi nie można dowiedzieć w inny sposób krzywdzących zachowań, a nie ma wątpliwości co do autentyczności nagrań (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 sierpnia 2016 r., I ACa 1653/15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 stycznia 2013 r., I ACa 1142/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 listopada 2016 r., III APa 32/16).

Wprawdzie skarżący silnie podkreśla znaczenie dopuszczenia dowodu z nagrań dla końcowego wyniku sprawy, ale jest to jedynie część, choć istotna

argumentacji uwzględniającej powództwo przez Sąd pierwszej instancji i następnie apelację pozwanego. Nie ma więc konieczności zajmowania się przedstawionym problemem, wobec innych dowodów, zwłaszcza że zarzuty pozwanego w istotnym stopniu stanowią polemikę z ustaleniami faktycznymi, które nie mogą stać się podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Podobnie nie zasługuje na bliższe rozważenie w okolicznościach sprawy, podniesiony przez skarżącego problem chwili, od której należy liczyć termin określony w art. 899 § 3 k.c. To niewątpliwie również ciekawy problem, ale sprowadzający się do ustaleń faktycznych, które w rozpoznawanej sprawie zostały poczynione w sposób, którego nie można podważać przez ogólne i abstrakcyjne przedkładanie wątpliwości interpretacyjnych, i to w sytuacji, gdy pozwany nie odwołał się do podstawy wniosku, jaką jest art. 398¹ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie jest właściwe, w dowiedzionych w toku instancji okolicznościach sprawy, próbowanie podważania prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego przez kwestionowanie, jak już nie można tego uczynić na skutek ustalonej rażącej niewdzięczności obdarowanego, to może uda się osiągnąć pozwanemu cel przez wykazywanie przekroczenia terminu określonego w art. 899 § 3 k.c.

Mając to na względzie należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu.